

KAKO SE RIJEŠITI DUGOVA

Film Sansara za Dan Zemlje
vecernji.hr/lifestyle

VODIČ ZA PREZADUŽENE Stručnjaci Instituta za javne financije pripremaju priručnik za građane

Financije su kao tijelo, traže stalnu pozornost

Dobro upravljanje osobnim budžetom nalikuje na vođenje dijete za skidanje kilograma, djeluje dok je se pridržavate, a sve se brzo vrati na staro čim odustanete od discipline

RADMILA KOVAČEVIĆ

Svaki zaposleni Hrvat prije osam godina bio je u dugu 23.000 kuna, a potkraj 2007. dug mu je narastao na prosječno 74.000 kuna. I sve to, dakle, prije ove krize u kojoj već i Caritas objavljuje da bilježi deset do 20 posto više građana koji grcaju u dugovima; sami više ne mogu plaćati rate kredita, pa ni režije. Kako s naraslim troškovima i kako obuzdati rashode, što s nagomilanim dugovima...? Na ta će pitanja odgovore uskoro nuditi i vodič za prezadužene.

Trošenje (ne)zarađenog

Taj je vodič pred završetkom, a jedan od autora vodiča, dr. Predrag Bejaković s Instituta za javne financije, predstavio nam je neke od glavnih savjeta i preporuka za građane koji su na rubu bankrota. Za potvrdu teze da Hrvati masovno žive na dug, prebacujući minus s jedne na drugu karticu i sna-



Prvi je korak spoznati vlastite financijske navike i snagu usmjeriti na načine kako izaći iz krize

lazeći se na druge načine, podsjeća i na činjenicu da u prosjeku svaki stanovnik ima po dvije kreditne kartice koje poteže za hranu, gorivo i sl., što će već biti potrošeno i zaboravljeno kad račun stigne na naplatu.

– Dobro upravljanje vlastitim financijama složen je i zahtjevan posao, pomalo nalikna dijetu; djeluje obično samo određeno vrijeme, dok joj je čovjek posvećen. Rekao bih stoga da financijski zdravlje, kao i tjelesna

spremnost, zahtijeva stalnu pozornost – slikovito objašnjava dr. Bejaković.

– Čovjek koji se želi izvući iz dugova mora, kao i pri pretjeranom unosu hrane, najprije spoznati vlastite financijske navike. A umjesto da razbija glavu pronalaženjem uzroka prevelike potrošnje, snagu valja usmjeriti na načine kako izaći iz krize.

Izoliranost i depresija

I to, napominje naš sugovornik, i radi sebe i radi zajednice jer se prezaduženi često osjećaju izoliranima, skloni su depresiji, a psihičko im zdravlje novčana

CILJEVE POREDATI U OSOBNU TABLICU

Kad se jednom ispliva iz dugova, nije kraj. Održavanje stabilnog obiteljskog proračuna posao je koji zahtijeva stalnu koncentraciju, a jedna od vještbi, prema vodiču, jest i stavljanje na papir svih životnih ciljeva; od kratkoročnih do najdugoročnijih.

U vodiču se za tu svrhu nudi i tablica. U njoj su predviđena mjesta za ciljeve poredane prema prioritetu (kupnja stana, automobila...), vremenski okvir u kojem se to želi, trošak i potrebna mjesečna ušteda da se stigne do cilja.

bezizlaznost narušava i na druge načine.

– Očito je i da mnogi ljudi pogodeni prezaduženošću ne znaju koga upitati za pomoć. A upravo su obrazovanje, informiranost te aktivan stav u rješavanju problema najvažniji da bi se kvalitetno i pravodobno moglo uhvatiti u koštac s problemom i ovladati upravljanjem osobnim financijama – kaže Bejaković.

Budući da mnogi odbijaju prihvatiti činjenicu da su prezaduženi, za test predlažemo pitanje – imate li na računu dovoljno da dospjele dugove podmirite?

SEDAM VAŽNIH KORAKA ZA SVE

1. PRIZNATI ZADUŽENOST

To je prvi korak u rješavanju problema. Potom valja popisati dugove (iznose, komu se duguje...), a onda slijedi važna odluka kome prvo vratiti.

2. POPISATI RASHODE

Popis će razotkriti suvišne stavke. Uštedjeti se može i u nužnim izdacima, pozornost valja usmjeriti na zaduženja s većim kamatama. I najmanji iznos dobar je početak otplate duga.

3. PLANIRATI KUPNJU

Primjerice, za veći kućanski aparat i sl. dio treba pokušati uštedjeti prije kupnje. Ne uzimati na kredit čak ni uz nula kamata. Postojeći aparat će izdržati još neko vrijeme?

4. EKOŠTEDNJA

Odlazak na posao javnim prijevozom, manja potrošnja struje, grijanja... doprinos su novčaniku. Na www.zagrebi.com dostupan je kalkulator CO2 ekouštede, a financijski se lako izračuna.

5. ZABORAVITI NADMETANJE

Uvijek će netko imati veći automobil. Nadmećete se znanjem; programi cjeloživotnog obrazovanja dostupni su i često besplatni. Sve na stranici www.aoo.hr.

6. IZBJEGAVATI KARTICE

Zamagljuju koliko stvarno trošite. Razrežite je ili barem pohranite na sigurnom. To može biti i ledenica u kuhinji: dok je pripremite za pečenje, možda se sami ohladiti od kupnje.

7. ODLUČNO NE

Važno je izgovoriti pred iskušenjem svakog novog zaduženja. Ako, pak, ne ide drugačije, pomoć se može dobiti i u vlastitoj banci, a savjet, recimo, i na stranici www.zivotuplus.info

► ODBACITI CIGARETU I BITI U TRENDU

Koliko god to pušači nerado slušaju, ali godišnje u dim bacaju tisuće i tisuće kuna. Svatko tko dnevno puši samo jednu kutiju odrekne se tako jednog lijepog godišnjeg odmora, maturalnog putovanja za dijete, rate kredita i sl. Na to podsjećaju i autori vodiča za prezadužene, koji prestanak pušenja visoko rangiraju na listi ušteda. K tome, podsjećaju, zabrana pušenja u lokalima samo što nije stupila na snagu i odbacivanje cigarete trenutačno znači i – biti u trendu.



Dr. Predrag Bejaković